

УДК 342.922

С. Ю. Войнолович

здобувач відділу моніторингу ефективності законодавства
Інституту законодавства Верховної Ради України**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ПІДСУДНОСТІ
АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ В АСПЕКТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ДОСТУПНОСТІ
ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ**

Вступ. На теоретичне дослідження цього питання багато науковців і юристів вже звертали свою увагу, серед них: В.Б. Авер'янов, В.М. Бевзенко, В.В. Гардеев, С.В. Ківалов, О.В. Кузьменко, Р.О. Куйбіда, О.В. Муза, О.Н. Панченко, О.М. Пасенюк, В.Г. Перепелюк, Д.Є. Погорілий, В.І. Шижкін, М.І. Цуркан та інші. Проте наукових праць щодо аналізу забезпечення географічної доступності адміністративних судів доволі мало.

Постановка завдання. Метою статті є проведення аналізу нормативно-правового забезпечення фізичної доступності адміністративних судів першої, другої і третьої інстанцій до зацікавлених осіб в аспекті адміністративно-територіального поділу держави.

Результати дослідження. С.В. Ківалов відмічає, що сфера публічно-правових відносин, передусім управлінських, на сучасному етапі державотворення зазнає суттєвих змін і значно ускладнюється, що в свою чергу вимагає встановлення чітких правил визначення судової установи, яка має необхідні засоби для швидкого, компетентного розгляду справи і прийняття правосудного рішення [1, с. 7].

Відповідно до чч. 1, 3 ст. 21 та чч. 1, 4, 5 ст. 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» місцевими загальними судами є окружні суди, які утворюються в одному або декількох районах чи районах у містах, або у місті, або у районі (районах) і місті (містах), а також окружні адміністративні суди та інші суди, визначені процесуальним законом. У свою чергу місцеві адміністративні суди є судами першої інстанції, які здійснюють правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом, розглядають адміністративні справи. При цьому порядок розгляду окремих категорій справ і юрисдикція місцевих судів визначаються законом [2].

Так, нормативно правила предметної підсудності адміністративних справ визначені ст. 18, 172, 173, 174, 182 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України та главою 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» розділу III КАС України (чч. 3, 5 ст. 172, ч. 2 ст. 173, ч. 3 ст. 174, ч. 3 ст. 175, ч. 1 ст. 176, ч. 1 ст. 180, ч. 1 ст. 182 КАС України). При цьому на найближчому для громадян рівні (відповідному районі чи місті) розгляд окремих катего-

рій адміністративних справ (наприклад, за участю органів місцевого самоврядування та органів, що накладають адміністративні стягнення) покладено на районні, міські, міськрайонні загальні суди, а решту адміністративних справ віднесено до предметної підсудності окружних адміністративних судів, за винятком випадків, коли у відповідності до правил альтернативної предметної підсудності позивач має можливість сам обирати компетентний місцевий адміністративний суд [3].

Крім того, поряд із загальними місцевими судами та окружними адміністративними судами як адміністративними судами першої інстанції повноваженнями судів першої інстанції щодо окремого ряду адміністративних справ також наділені і апеляційні адміністративні суди та Вищий адміністративний суд України (далі – ВАСУ). Зокрема, предметна підсудність адміністративних справ апеляційним адміністративним судам як судам по першій інстанції визначає, що до їхньої компетенції віднесено розгляд таких категорій адміністративних справ: 1) про оскарження рішень, дій або бездіяльності Центральної виборчої комісії, члена цієї комісії, крім рішень, дій або бездіяльності Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів чи всеукраїнського референдуму (ч. 3 ст. 172 КАС України); 2) про оскарження дій кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб (ч. 7 ст. 176 КАС України); 3) про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності тощо (ч. 2 ст. 183-1 КАС України) [3].

На думку І.А. Приходько, доступність правосуддя стосовно другої інстанції означає забезпечення можливості для осіб, які беруть участь у справі, повно викласти свою правову позицію і можливість для суду сприйняти і осмислити їх обґрунтування, вивчити матеріали справи, докази, які є у справі, проаналізувати норми закону, які мають бути застосовані до спірних правовідносин [4, с. 672].

У свою чергу, предметна підсудність адміністративних справ ВАСУ визначає, що до його компетенції по першій інстанції віднесено розгляд таких категорій адміністративних справ: 1) щодо встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів або всеукраїнського ре-

ферендуму (ч. 4 ст. 18, ч. 3 ст. 172, ч. 11 ст. 176 КАС України); 2) про дострокове припинення повноважень народного депутата України (ч. 4 ст. 18, ч. 1 ст. 180 КАС України); 3) щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ч. 4 ст. 18, ч. 2 ст. 171-1 КАС України) [3]. Так, спеціальні правила предметної підсудності адміністративних справ до ВАСУ як до суду першої інстанції передбачені також Главою 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» Розділу XI «Провадження у суді першої інстанції» КАС (ч. ч. 3-5 ст. 172, ч. 2 ст. 173, ч. 3 ст. 174, ч. 3 ст. 175, ч. 1 ст. 176, ч. 1 ст. 180, ч. 1 ст. 182) [3].

Отже, враховуючі той факт, що касаційна інстанція є територіально найбільш віддаленою від особи, доступ до неї в географічному аспекті може мати ще більш суттєві обмеження, ніж до апеляційної інстанції. Крім того, відповідно до ст. 213 КАС України касаційна скарга може містити клопотання особи про розгляд справи за її участю, а за відсутності такого клопотання вважається, що особа не бажає брати участь у судовому засіданні суду касаційної інстанції. Крім того, відповідно до ст. 222 КАС України вбачається, що у разі небажання осіб, які беруть участь у справі, бути присутніми на засіданні суду передбачено письмовий порядок розгляду справи [3]. В касаційній інстанції не досліджуються нові обставини справи, тому присутність зацікавленої особи не є безумовною вимогою.

На думку Р.О. Куйбіди та В.І. Шишкіна, можливість вибору зацікавленою особою судових органів, які розглядатимуть її адміністративну справу, забезпечує цій особі або доступність суду (якщо справа розглядатиметься місцевим загальним судом), або додаткові гарантії щодо незалежного розгляду справи (якщо справа розглядатиметься окружним адміністративним судом) [5, с. 265]. Водночас із цього питання І.Б. Коліушко та Р.О. Куйбіда зазначають, що оптимальною з позицій доступності правосуддя в адміністративних справах і незалежності суддів видається дворівнева система місцевих адміністративних судів. На найнижчому рівні – рівні району чи міста – видається недоцільним створювати окремі адміністративні суди. Районні, міські, міськрайонні загальні суди могли б розглядати й адміністративні спори, в яких однією із сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування, а також спори з приводу оскарження притягнення до адміністративної відповідальності, дій чи бездіяльності окремих посадових і службових осіб місцевих органів виконавчої влади. Такі спори вирішувалися б суддями, які спеціалізуються на розгляді адміністративних справ [6, с. 23].

На думку О. Панченко, альтернативна предметна підсудність (за вибором позивача) встановлена для випадків, про які не згадано в КАС України, але які виникають на практиці. Наприклад, коли відповідачем по конкретній справі є не орган державної влади, не орган Автономної Республіки Крим, не орган місцевого самоврядування та не їх посадова чи службова особа, а суб'єкт (наприклад, підприємство), що виконує делеговані повноваження. У цьому випадку предметна підсудність визначається за правилом ч. 5 ст. 18 КАС України. Альтернативною (виборною) предметною підсудністю затверджено право позивача обрати неупереджений суд, тобто законодавець надав можливість позивачеві у разі сумніву в об'єктивності чи неупередженості певного суду вибрати інший. Щоправда, у такому разі слід пам'ятати, що цим судом є не будь-який місцевий адміністративний суд, а лише окружний адміністративний або місцевий загальний суд як адміністративний суд, територіальна підсудність яких поширюється на таку справу (наприклад, справи за позовами фізичних осіб (депутатів) до відповідного органу політичної партії про оскарження рішення щодо припинення повноважень депутата) [7, с. 13].

Крім того, Валентин Сердюк зауважує, що поділ місцевих судів на районні, районні в містах, міськрайонні та міські, а також місцеві адміністративні вказує на їх організацію відповідно до адміністративно-територіального поділу. Натомість нерівномірність їх розташування й географічна віддаленість від населення створює прецедент хронічної плутанини у визначенні юрисдикції та впливає на реальну можливість особи дістати судовий захист. Виходячи зі змісту ст. 125 Конституції України, принцип територіальності розглядається як розгалуженість нижчих ланок судової влади, а його реалізація на нормативному рівні забезпечує територіальне розмежування юрисдикції однорідних судів та виокремлює судові округи. Тобто кожен місцевий апеляційний суд має свою територіальну юрисдикцію. Традиційно реалізація принципу територіальності в побудові системи судів знаходить відображення в її організації на підставі системи адміністративно-територіального устрою, встановленої в ст. 133 Конституції. Разом з тим територіальна побудова судових органів повинна здійснюватися в інший спосіб, зокрема шляхом утворення округів з метою використання переваг наближення судів до населення та доступності правосуддя. Необхідним є утворення судових округів місцевого рівня, які повинні замінити такі установи як районні, міські, районні в містах та міськрайонні суди. Щодо адміністративних судів першої ланки, то їх організація є недосконалою, оскільки при побудові цієї структури не була реалізована ідея створення адміністративних судів у округах як територіальних одиниць,

які б не збігалися з наявним адміністративно-територіальним поділом. Водночас важливо уникнути повного дублювання територіальної судової організації, яка юридично й фактично збігалася б з адміністративно-територіальним поділом. Це знівелює ризики створення передумов для залежності суддів від органів місцевої адміністрації, а в столиці – і від центральних органів виконавчої влади [8].

Тобто ідея забезпечення можливості фізичного доступу зацікавлених осіб до судових органів адміністративної юстиції полягає у створенні необхідних і зручних умов для швидкого подання адміністративного позову водночас до найближчого до неї за географічним розташуванням як до місцевого загального суду (як до адміністративного суду), так і до відповідного окружного адміністративного суду.

Водночас, на думку вищевказаних науковців, виходячи з позиції гарантування незалежності суддів від органів місцевого самоврядування і органів виконавчої влади, недоцільно створювати окремі адміністративні суди у відповідності до адміністративно-територіального поділу держави. Проте з таким твердженням не можна цілком погодитись із наступних підстав.

По-перше, аналіз норм КАС України, якими регулюється питання визначення предметної підсудності адміністративних спорів свідчить про їх надмірну складність, насамперед, у зв'язку з тим, що ними фактично закріплено територіальну розгалуженість адміністративних судів першої інстанції по всій країні – від обласних центрів до столиці.

Крім того, особливість компетенції апеляційних адміністративних судів визначена таким чином, що вони в залежності від категорії справи одночасно можуть виступати як суди першої інстанції, так і як суди апеляційної інстанції, а ВАСУ може одночасно виступати як суд першої, апеляційної або касаційної інстанції.

З цього приводу доречним є зауваження А.А. Мельник: «Вищий адміністративний суд України залишається єдиною повновладною і кінцевою інстанцією при вирішенні публічно-правових спорів, адже навіть якщо рішення цього суду незаконне і необ'єктивне, у нашій державі оскаржити його з наведених у нормі ст. 237 КАС України мотивів нереально. Це суперечить ст. 55 Конституції України, яка передбачає право особи на оскарження в суді рішень, та ст. 129 – право на оскарження рішень судів у апеляційному і касаційному порядку. При цьому не забезпечується установлене ст. 13 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод право на ефективні засоби правового захисту, установлене пунктом 1 ст. 6 цієї конвенції дотримання принципу розгляду справи в розумні строки, а

також порушуються конституційні положення про обов'язок держави забезпечувати захист основних прав і свобод людини і громадянина у відповідності з принципами і нормами міжнародного права. Таких колізій можна було б уникнути, якби були враховані реалії сьогодення, світова практика реформування судової системи та елементарні принципи нормотворчості» [9].

Проте система адміністративних судів фактично організована таким чином: 1) по першій інстанції загалом вона складається з 700 судів, з яких: 27 окружних адміністративних судів і 663 місцевих загальних судів як адміністративних судів (в які входять 411 районних суди, 73 міськарйонні суди, 70 міських судів і 109 судів районів у місті), а також для певної категорії адміністративних справ до неї відносяться 9 апеляційних адміністративних судів та ВАСУ; 2) по другій інстанції (апеляційній) – з 10 судів, з яких 9 – апеляційних адміністративних судів, а також для певної категорії адміністративних справ ВАСУ; 3) по третій (касаційній) інстанції складається з одного суду, яким є ВАСУ. Лише в 9 обласних центрах з 24, які за адміністративно-територіальним поділом є в Україні (ст. 133 Конституції України) [10], по першій інстанції присутні одночасно відповідні окружні адміністративні суди, місцеві загальні суди, а також для певної категорії адміністративних справ і відповідні апеляційні адміністративні суди [11; 12].

Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 91 КАС України визначено, що витрати, пов'язані з переїздом до іншого населеного пункту сторін та їхніх представників для прибуття до суду, а також наймання житла, несуть сторони [3]. При цьому якщо місцеві загальні суди як адміністративні суди є територіально близько розташованими до громадян, окружні адміністративні суди лишаються віддаленими від них на десятки або сотні кілометрів. У зв'язку з цим, необхідність додаткових фінансових затрат пов'язаних із участю у судових засіданнях спонукає фізичних осіб під час подачі до віддалених від них адміністративних судів позовів подавати також і клопотання про розгляд справи без їх участі або приймати участь у судовому засіданні в режимі відео конференції.

Так, за даними судової практики з Єдиного державного реєстру судових рішень вбачається, що в середньому по країні на один окружний адміністративний суд подається в 23 рази більше клопотань про розгляд справ без участі фізичних осіб і в 44 рази більше клопотань приймати участь у судовому засіданні в режимі відео-конференції, ніж до місцевого загального суду як адміністративного суду. Цілком закономірним є і той факт, що в середньому на один апеляційний окружний адміністративний суд надається в 3,5 рази більше клопотань про розгляд справ без участі фізичних

осіб і в 4 рази більше клопотань приймати участь у судовому засіданні в режимі відео-конференції аналогічних клопотань, ніж до відповідного окружного адміністративного суду, а до ВАСУ приходиться в 1,3 рази більше аналогічних клопотань про розгляд справ без участі фізичних осіб, ніж на один апеляційний окружний адміністративний суд [13].

Отже, априорі на законодавчому рівні фізична доступність зацікавлених осіб до адміністративних судів першої інстанції забезпечена лише частково, не у відповідності до географічного розташування місця їх проживання. Територіально віддаленими для багатьох лишаються апеляційні адміністративні суди, ВАСУ, і окружні адміністративні суди. Будучи віддаленими на сотні кілометрів, з метою участі в розгляді адміністративних справ, фізичні особи з периферії вимушені подавати до таких судів клопотання про розгляд справ без їх участі або клопотання приймати участь у судовому засіданні в режимі відео конференції.

Крім того, додаткові ускладнення територіальної зручності подання і розгляду адміністративних спорів встановлені статтею 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України». Зокрема, у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя Севастопольським апеляційним адміністративним судом на тимчасово окупованих територіях територіальну підсудність адміністративних судових справ, підсудних Севастопольському апеляційному адміністративному суду, змінено. Розгляд таких справ забезпечується Київським апеляційним адміністративним судом [14]. При цьому, у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя окремими судами в районі проведення антитерористичної операції змінено порядок визначення предметної підсудності адміністративних справ, підсудних місцевим загальним судам (як адміністративним судам), а також апеляційним судам, розташованим в районі проведення антитерористичної операції та встановлено іншу підсудність справ (в тому числі кримінальних, цивільних, адміністративних та справ про адміністративні правопорушення), підсудних розташованим у районі проведення антитерористичної операції місцевим загальним та апеляційним судам на території Луганської (в 17 судах) і Донецької областей (в 35 судах) [15].

Більш того, перешкоди територіальної доступності до місцевих адміністративних судів обумовлені і тим, що, наприклад, оскаржувати акти, дії та бездіяльність Президента України можна виключно до ВАСУ як у суді першої інстанції за такою категорією справи, а не у відповідному окружному адміністративному суді або в місцевому загальному суді чи у найближчому апеля-

ційному адміністративному суді [3]. Це не дуже добре, оскільки ВАСУ територіально розташований в м. Києві, а тому для участі у судових засіданнях по таких справах громадяни вимушені їхати виключно до столиці. Питання того, чи може тут іти мова про фізичну доступність адміністративного судочинства для людей географічно віддалених від столиці лишається відкритим. Незважаючи на це, за даними Єдиного реєстру судових рішень вбачається, що у ВАСУ вже було розглянуто приблизно 200 адміністративних позовів громадян з приводу оскарження актів, дій чи бездіяльності Президента України, однак, жодного позову так і не було задоволено. Більш того, жодної постанови ВАСУ, прийнятої з даного приводу не було навіть оскаржено у Верховному Суді України як у суді касаційної інстанції [16].

По-друге, ствердження того, що організація системи адміністративних судів у відповідності до адміністративно-територіального поділу держави створює ризики передумов для залежності суддів від відповідних місцевих органів самоврядування та органів виконавчої влади викликає сумнів. Оскільки в своїй суддівській діяльності судді є незалежними від будь-якого стороннього впливу, в тому числі і від органів влади. Крім того, Конституцією та Законами України передбачена і гарантується незалежність суддів при здійсненні правосуддя та заборона впливати на них у будь-який спосіб. В свою чергу, суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.

Так, Постановою Пленуму Верховного Суду України 13 червня 2007 року «Про незалежність судової влади» визначено, що при здійсненні правосуддя судді повинні утверджувати гарантовану Конституцією та законами України незалежність та самостійність судів, підвищувати авторитет судової влади, забезпечувати обов'язковість судових рішень шляхом справедливого, неупередженого і своєчасного розгляду та вирішення судових справ, дотримання присяги судді, належного правового реагування на факти тиску на них, втручання в судову діяльність та інші протиправні посягання на правосуддя. За наявності підстав вважати, що відбувається посягання на незалежність судді щодо неупередженого вирішення судових справ, він повинен вжити заходів для припинення такого посягання та притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності. Виходячи з того, що незалежність суддів є основною передумовою їх об'єктивності та неупередженості, суддя при здійсненні правосуддя підкоряється лише закону і нікому не підзвітний. Положення частини другої статті 126 Конституції України про те, що вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється, означає заборону будь-яких дій стосовно суддів незалежно від форми їх прояву з боку держав-

них органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, установ, організацій, громадян та їх об'єднань, юридичних осіб з метою перешкодити виконанню суддями професійних обов'язків чи схилити їх до винесення неправосудного рішення. Виходячи з того, що вплив на суддів тягне юридичну відповідальність, суди у всіх випадках втручання в їх діяльність і прояву неповаги до суду або судді повинні виносити окремі ухвали чи постанови, а якщо в таких діях вбачаються ознаки відповідного злочину – реагувати згідно з вимогами кримінально-процесуального законодавства України [17].

Крім того, як стверджує Л.В. Вінокурорва, найактуальнішим питанням у сфері забезпечення справедливого правосуддя, безумовно, залишається підвищення статусу суддів у суспільстві, що передбачає підтвердження суддями на практиці своєї незалежності, безсторонності та професіоналізму. Дуже часто наголошується на необхідності запровадження дієвих механізмів, які запобігатимуть можливостям зовнішнього впливу на суддів, як з боку органів законодавчої й виконавчої влади, так і вищих судів. Проте необхідно пам'ятати, що першою та основною передумовою для уникнення стороннього впливу є воля самих суддів, тобто небажання судді опинитися під таким впливом. У свою чергу в окремих випадках деякі судді у своїй діяльності не завжди керуються виключно Конституцією та законами України, піддаються протиправному впливу посадових осіб органів державної влади, суб'єктів політичної діяльності, допускають безкарне втручання у вирішення судових справ, що завдає істотної шкоди демократичному конституційному ладу, правам і свободам громадян, інтересам суспільства та держави. Не здійснюючи належного правового реагування на протиправні тиск та втручання, судді тим самим сприяють поширенню суспільно небезпечних посягань на правосуддя, не забезпечують в межах своїх повноважень дотримання принципів самостійності судів і незалежності суддів, конституційних засад судочинства [18].

Отже, незалежність суддів від державних органів та органів місцевого самоврядування як потенційних учасників адміністративного судового процесу забезпечується Конституцією і Законами України. Проте, протиправний вплив посадових осіб органів державної влади на суддів може мати місце навіть і тоді, коли організація побудови системи адміністративних судів не буде відповідати адміністративно-територіальному поділу держави. Питання стороннього впливу будь-яких учасників процесу на суддівську діяльність, насамперед, залежить від власної волі самих суддів під час здійснення правосуддя, а не від адміністративно-територіальної юрисдикції судів.

Висновки. Досі актуальним лишається питання перегляду визначення процесуальним законом форми територіальної побудови системи адміністративних судів першої інстанції в аспекті забезпечення громадянам фізичної доступності до них. У зв'язку з цим, на думку автора, необхідно запровадити комплекс законодавчих заходів щодо перебудови організації системи адміністративного судочинства таким чином, щоб забезпечити максимальну територіальну доступність до адміністративних судів першої інстанції. При цьому порядок розгляду окремих категорій адміністративних справ і юрисдикція таких судів має відповідати системі адміністративно-територіального устрою держави. Тому вважаємо доцільним «перепризначити» всю сукупність окремих категорій адміністративних справ до адміністративних апеляційних судів і ВАСУ як до судів першої інстанції, а натомість слід встановити їх предметно підсудними відповідним, найбільш територіально наближеним до зацікавлених осіб окружним адміністративним судам. Для зменшення територіальної віддаленості фізичних осіб від окружних адміністративних судів за доцільне також буде і збільшити їх кількість шляхом утворення їх в кожному населеному пункті, який має статус міста.

Література

1. Ківалов С.В. Щодо проблеми визначення предметної підсудності в адміністративному судочинстві / С.В. Ківалов // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 63. – С. 7-14. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.apdp.in.ua/v63/02.pdf>.
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
3. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
4. Приходько И.А. Доступность правосудия в арбитражном и гражданском процессе: основные проблемы / И.А. Приходько. – С-Пб.: Издат. Дом С. – Петерб. гос. ун-та, 2005. – 672с.
5. Основы административного судочинства та адміністративного права: навч. посіб. / В.Б. Авер'янов, Н.В. Александрова, О.А. Банчук; за заг. ред. Р.О. Куйбіди, В.І. Шишкіна. – К.: Старий світ, 2006. – 435 с.
6. Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України/ Автори-упорядники І.Б. Коліушко, Р.О. Куйбіда. – К.: Факт, 2003. – 146 с.
7. Панченко О.Н. Проблемні питання підсудності адміністративних справ / О.Н. Панченко. // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2008. – № 4. – С. 9–21.
8. Сердюк В. Утворення судових округів зміцнить незалежність вітчизняної Феміди «Закон і бізнес», 2016 року №50 (1296) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://sc.gov.ua/ua/golovna_storinka/teritorialna_kompetencija.html.
9. Мельник А.А. Інстанційна та предметна підсудність вищого адміністративного суду України як

суду першої інстанції / А.А. Мельник // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Зб. наук. праць. – Львів, 2011. – № 2. – С. 1–7.

10. Конституція України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

11. Указ Президента України «Питання мережі місцевих загальних та апеляційних судів № 591/2011» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/591/2011>.

12. «Система адміністративних судів». Лист вебмайстру. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.vasu.gov.ua/syste_sud/sas/.

13. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

14. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>.

15. Розпорядження Голови Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ №2710/38-14 від 02 вересня 2014 року «Про визначення територіальної підсудності справ» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v2710740-14>.

16. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

17. Постанова Пленуму Верховного Суду України 13 червня 2007 року «Про незалежність судової влади» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>.

18. Вінокурова Л.В. Дотримання стандартів суддівської незалежності та відповідальності суддів / Л.В. Вінокурова. – «Вісник Вищої ради юстиції». – № 1. – 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik01_08.pdf.

Анотація

Войнолович С. Ю. Правове регулювання предметної підсудності адміністративних справ в аспекті забезпечення територіальної доступності до адміністративних судів першої інстанції. – Стаття.

В статті вивчені і проаналізовані проблемні питання адміністративного процесуального законодавства під час визначення предметної підсудності справ сис-

темі адміністративних судів. З даного питання проведено аналіз географічної доступності адміністративних судів першої інстанції до зацікавлених осіб в аспекті адміністративно-територіального поділу держави. З цією метою, вивчено та досліджено практику і норми права, щодо визначення предметної підсудності адміністративних справ, а також запропоновано відповідні напрями вдосконалення даної проблематики.

Ключові слова: предметна підсудність, адміністративний суд, доступність судочинства, адміністративне судочинство.

Аннотация

Войнолович С. Ю. Правовое регулирование предметной подсудности административных дел в аспекте обеспечения территориальной доступности административных судов первой инстанции. – Статья.

В статье изучены и проанализированы проблемные вопросы административная процессуального законодательства под час определения предметной подсудности дел системе административных судов. По данному вопросу проведен анализ географической доступности административных судов первой инстанции к заинтересованным лицам в аспекте административно-территориального деления государства. С этой целью, изучены и исследованы практика и нормы права при определении предметной подсудности административного дела, а также предложено соответствующие направления совершенствования данной проблематики.

Ключевые слова: предметная подсудность, административный суд, доступность судопроизводства, административное судопроизводство.

Summary

Voinolovych S. Yu. Legal regulation of substantive jurisdiction of administrative cases in the aspect of ensuring the territorial availability of administrative courts of first instance. – Article.

In the article is studied and analyzed administrative issues under procedural law determining the substantive jurisdiction of cases administrative courts system. Proceeding with this is analyzed administrative geographical availability of first instance courts to individuals in terms of administrative territory division of state. To this end, studied and investigated practice and law that subject-matter jurisdiction administrative affairs and proposals relevant areas of improvement this subject.

Key words: subject matter jurisdiction, administrative court proceedings availability, administrative proceedings.